

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Nagy-Péterfia-utca 833.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt. félévre 2 frt. 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszeri hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden közlemény és küldemény intézendő: Fűvészkert-utca 1080.</p>
--	--	--

Tartalom. A lelkészminősítési szabályzat kérdéséhez. Körszöveg. — Iskolaügy. Az iskolai bentlakás, különös tekintettel a debreczeni ev. ref. főiskolára. Rózsa Sándor. — Közügyek. A debreczeni ev. ref. egyházközség leánynevelő intézete. Egy tanügybarát. — Hogy dolgozik Meyer? Szalay József. — Nekrológ: Kovács Dániel. — Külföld. — Különfélék. — Szerk. posta. — Hirdetések.

A lelkészminősítési szabályzat kérdéséhez.

I.

Mióta a lelkészminősítési szabályzat módosítására vonatkozó javaslat e becses lapok 20. dik számában közzétetett, sűrű egymásutánban követték egymást a különféle felszólamlások, melyek ügyes dialektikával, sokszor éles tenorban igyekeztek annak hiányait és fogyatkozásait a nagyérdemű közönség elé állítani, úgy hogy ha a javaslatot a közzétett nyilatkozatokból kell megítélni, akkor azt már jócélve végkép elejtendőnek kell tartanunk. Az új javaslattól méltán várhatta mindenki, hogy az a minősítést egészen új és helyesebb alapon fogja felépíteni, nem úgy, mint a régi, melynek hiánya már annyira szembeszökők valának; az új javaslat azonban engem is arról győzött meg, hogy ha az rosszabbnak nem nevezhető is az elsőnél, de a mennyiben az előbbivel egy nyomon halad, semmivel sem jobb amannál. Nem czélom most e javaslatnak még itt nem tárgyalt hiányait tovább feszegetni, a szószaporításnál hasznosabb és célravezetőbb dolognak tartom egy általam készített lelkészjelölési szabálytervezetet mutatni be a nagyérdemű olvasó közönségnek, melyet szíves figyelembevétel, esetleg elfogadás végett bátorkodom a főiszteletű egyházkerületi Közgyűlésnek is ajánlani.

Két kellék szükséges szerintem a lelkészjelölési és minősítési szabályzathoz: 1) hogy a *jövedelmezőségük szerint már osztályba sorozott lelkészi állomásokhoz a mér-*

ték igazságosan állíttassék fel, 2) hogy a képesítés fokai szabatosan körvonaloztatván, azok világosan felismerhetők s meghatározhatók legyenek.

Azon fentartással, hogy javaslatom mellett utóbb néhány megjegyzést bátorkodom kockáztatni, a következőkben terjesztem elő javaslatomat.

Lelkészjelölési szabályzat:

1) Első osztályú lelkészi állomásra kijelölhetők azok, kiknek képesítése a nyolczadik fokot eléri, vagy meghaladja.

2) Második osztályú lelkészi állomásra kijelölhetők azok, kiknek képesítése az ötödik fokot eléri, vagy meghaladja.

3) Harmadik osztályú lelkészi állomásra kijelölhetők, kiknek képesítése a harmadik fokot eléri vagy meghaladja.

4) Negyedik osztályú lelkészi állomásra kijelölhetők azok, kiknek képesítése az első fokon áll, vagy azt meghaladja.

Utasítás a fokozat megállapításánál:

1) A segédlelkészi szolgálat minden egyes éve egy fokot, a rendes papi szolgálat egy-egy éve egy és fél fokot képez.

2) Teljes felelősség melletti helyettes vagy időközi lelkésznek szolgálati ideje két éven belől segédlelkészi szolgálatnak, két éven túl rendes lelkészi szolgálatnak veendő.

3) A theologiai tanárság s a külföldi egyetemek hallgatása, ha az utóbbi rendszeresen kiállított okmányokkal igazolva, a képesítést évenként két fokkal emeli.

4) Ref. gymnasiumi tanárságnál, rektorságnál s köztanítóságnál minden évre fél fok, két évre tehát egy fok számítandó. Ha valaki a tanárságot, rektorságot és tanítóságot úgy végzi, hogy e mellett esperesi hely-

benhagyással valamelyik rendes lelkész helyett lelkészi szolgálatot is teljesít. minden évre egy fok számítandó.

5) Elsőrendű (előbb kitűnő, újabban jeles) lelkészkepesítő bizonyítvány a képesítést két fokkal, másodrendű (előbb jeles, újabban jó) lelkészkepesítő bizonyítvány a képesítést egy fokkal emeli. Harmadrendű (elegendő) bizonyítvány a fokozatot nem emeli.

6) A ki széniori hivatalt viselt, képesítése egy fokkal emelkedik.

7) Tanári vagy tanítói oklevél a képesítést egy fokkal emeli.

Megjegyzés: 1) Segédlelkésznél, theologiai tanárságnál s külföldi egyetemek látogatásánál a teljesen betöltött felév is felszámítandó, rendes lelkészi szolgálatnál, gymnasiumi tanárságnál, rektorságnál és köztanítóságnál ellenben csak egész év jöhet számításba. 2) Egy évig terjedő segédlelkészi szolgálatot minden pályázó tartozik igazolni.

Körösmenti.

Iskolaügy.

Az iskolai bentlakás, különös tekintettel a debreczeni ev. ref. főiskolára.

(Folytatás.)

A háznagnak a bentlakás körül végzendő kötelességei meglehetősen elő vannak sorolva a legújabbban revideált „útasítás“-ban. A rend, tisztaság, esend stb. fenntartásának gondja első sorban ő reá nehezedik. Rendelkezése alatt állanak e tekintetben a szénior, az esküdtfelügyelők, a főiskolai gazda, szobafőnökök, s számítsuk ide még a tisztogatást részben teljesítő szegénytanulókat, végül az iskolai fogadott cselédeket. Mindezekről teljes tájékozást ad a már idézett „útasítás“ II. fejezetében az 1-ső szakasz, a 49. §-tól az 59. §-ig terjedőleg.

Hanem azután a többi közegek nagy részére határozott formába öntött utasítás nincs. Annálfogva a háznagy csak a régi, elavult, de semmiesetre célhoz nem vezető gyakorlatra volt s van utalva a szénior, esküdtfelügyelők stb. segedelmének igénybevétele tekintetében.

A bentlakási törvények elég jók, bár nem lehet tagadni, hogy a felügyeletet gyakorló közegek jogai alig vannak érintve benne.

Legkevésbé töltheti be helyét a bentlakási törvények 7-ik pontjában említett szobafőnök. A fennálló gyakorlat szerint az 1—6 gymn. tanulók szobáiban kinevezi az 5-ik és 6-ik osztály tanulóit közül a szobafőnököt a szegénytanulók felügyelő tanára, a tanítóképezdészeknél az arra érdemesebbek közül a képezdei igazgató, az akadémiái tanulók közül a háznagy a rendsori fokozatra való tekintettel a megbízhatóbbat. A bentlakási törvények elősorolják ugyan vázlatosan a szobafőnök teendőit, s a lakókat vele szemben engedelmességre kötelezik, de bizony soha törvény annyira foganatosítatlan, foganatosíthatatlan nem volt, mint az érintett 7-ik pont a bentlakási törvényekből.

Képzelmük el, micsoda felügyeletet képes gyakorolni az 5-ik és 6-ik oszt. gymn. tanuló lakótársai fölött, mikor magának is inspectorra van szüksége?

Miként legyen képes némi tekintélyre tenni szert, s ezt a jó rend fenntartása érdekében érvényesíteni a 7-ik oszt. szobafőnök 7-ik osztályos lakótársai között? a 8-ik gymn. osztályos a 8-ik osztályosok között? Vagy az akadémiái tanuló s képezdei növendék kor- és kartársai között? Mondjuk ki, hogy semmiképen, mert nem képes s mert . . . nem is akar . . . De meg a szobafőnökség csak olyan tiszteletbeli állapot, mely semmi néven nevezendő anyagi előnnyel nem jár. A hibásnak talált szobafőnök ambícióját távolról sem bántja, ha letéttik s tisztsége másnak adatik. Sőt, hogy a zaklatástól meg tudjon menekedni: örvend, ha e megtiszteltetéstől szabadulhat. Mindaddig, míg a szobafőnökség némi külön jótéteménnyel nem lesz egybekötve: addig tőle hasztalan várunk a köteleesség teljesítésére irányzott buzgó törekvést. Felelősségre vonásnak a mai viszonyok szerint értelme nincs, azt főképp az alsóbb gymnasistáknál, a kártételeknél foganatosítani nem lehet. S míg ezek így lesznek: addig csak annyi rendet sem képes a bentlakókkal megtartatni semmiféle hatalom, hogy szobájok kulcsával a szünidőkre való távozáskor beszámoljanak, nem is említve a bútorzatot.*)

(Az illetékes helyen benyújtott iratomban itt tartózkodás nélkül felmutattam a bentlakó ifjúság közszellemét, munkaszeretetét, köztisztaság iránti érzékét illetőleg mutatkozó fogatkozásokat. Nem szántam a közlemény e részét a nyilvánosság elé, de a mit a dolog természeténél fogva az eredetiből ki nem hagyhattam; a t. szerkesztő úrnak már e munkálat közlésének megkezdésekor tett megjegyzéséhez képest is e pontokat e helyen mellőzöm).

Nyugodt lélekkel állíthatom (s ezt nem tudom eléggé hangsúlyozni), hogy mind eme felsorolt fogatkozásokért a felügyelettel megbízott közegek közül senkit sem lehet akként vonni felelősségre, hogy annak teljesen elfogadható mentése ne volna. Áll ez főként az igazgatóságra nézve, mely egyéb bokros teendői mellett a bentlakási ügyekkel is tulságosan terhelve van. Nem is itt rejlik ennyi bajnak az oka, hanem magában a bentlakásnak nálunk dívó rendszerében s valamennyire némely felszerelési fogatkozásban. Miként lehetne rajta segíteni, megkísérlem körvonalozni, természetesen ezúttal csak általános vonásokban, s ha aztán felfogásomnak az illetékes hatóságok helyeslését sikerül kiérdemelni, ha szavam képes lesz visszhangot kelteni: nem lesz nehéz a bajok felismerése után az átalakító tervezetet részletekig kidolgozni.

Rózsa Sándor.

(Vége köv.)

Közügyeink.

A debreczeni ev. ref. egyházközség leánynevelő intézete.

A ref. egyház leánynevelő intézetében az évi zárvizsgák f. évi június 28—30-ig tartattak meg a felügyelő bizottság

*) Hogy minő állapotban szokták főként a nyári szünidőre haza távozók magok után hagyni a lakó szobákat, fölszereléseivel együtt: erről — kíméletből — nem akarok szólni. R. S.

vezetése mellett. Ezen 3 nap tartott vizsgálat paedagogus embernek elegendő volt arra, hogy az évi jelentésben, mely már ekkor közkézen forgott, részletesen feltüntetett tananyag oly módon taníttatott, hogy annak a növendék a gyakorlati életben hasznát vegye, de egyszersmind vallásos hitét, erkölcsi érzelmét erősítse; — elegendő volt arra, hogy betekinthesünk az annyi fáradságot igénylő különféle fogalmazási füzetekbe, megismerhessük a módszert és tanmenetet. A tapasztalt rend, a növendékek figyelme, értelmes feleleteik igazolták előttünk, hogy a rend szigorú fentartása, a fejtve kérdező tanítási alak minő eredményre vezet. A szép iránti érzés fejlesztésére kellő gond fordított, nem csak a kézimunkák tisztasága, továbbá az írás és a rajz, hanem a tantermek és az intézet egész helyisége erről tesznek bizonyosságot.

Sokak előtt feltűnhetett, hogy a vegytanhoz nemcsak a legközönségesebb vegyek, de az ásványok is kéznél voltak. A földről s a többi égi testekről, a földgömb és planetárium forgatása mellett feleltek. A növénytan bemutatásához természetes növények használtattak. — Megragadta a figyelmet a lélektan, melyet tudunkkal hasonló fokú tanintézetekben nem tanítanak. A növendékek feleleteiből örömmel tapasztaltuk, hogy ezen elvont tantárgy serdülő leányoknak is szép sikerrel tanítható, s minthogy ez minden más tantárgy felett nevelő hatású, taníttatását nem ajánlhatjuk eléggé. A kedélyt különösebben képző ének és költészet szép sikerrel lett felmutatva.

A VIII. osztály a hazai történetet összefüggőleg tanulta; — ebbe van beolvastva igen helyesen az alkotmánytan is, s miután ez az osztály 3 éven át az egyetemes történelmet tanulta, hazánk történeteinek megismerése nemcsak érdekes tanulmányt képezett, hanem a honleányi érzelm kifejlesztésére is a legjótékonyabban hatott.

A német nyelvben oktatásra elegendő idő és gond fordított, mert, míg az alsó 4 osztály szemlélhető tárgyakról beszélgetett, ismeretkörét túl nem haladó rövid olvasmányokat értelmezett, az V. s VI. osztály nyelvtani szabályok elsajátítása végett alkalmas mondatokat fordított németről magyarra s viszont, — már a VII. osztályban hosszabb német olvasmányokat értelmeztek, költeményeket emléztek, a VIII. osztályban pedig német levelek, közönségesebb ügyiratok fogalmazását gyakorolták.

Ezekből látható, hogy e nevelő intézet kerüli a tudósság színezetét, de igyekszik megadni a közhasznú ismeretekből mindazt, a mit a mai kor művelt nőitől méltán követelünk. S hogy ezen ismeret állandó marad, biztosítja a tanításmód, mely az érzéki és értelmi szemléletre van alapítva, másként, miután lélektanból, vegytanból, az égi testek ismertetéséből, mennyiségtanból kézikönyvek nincsenek, hasonló eredményt elérni nem lehet.

Ezen a vizsgálaton határozott fogalmat alkothattunk a nőnevelés helyes irányáról. Főirányul tűnt ki, mint az általános felfogás követelménye, a lélek tehetségeinek összhangzó, fokozatos fejlesztése; a tárgyak kiválasztását pedig az a cél határozta meg, hogy a kis leányokból értelmesen gondolkozó, hazáért és az emberiség általános érdekeiért lelkesülő, vallásos meleg kedélyű nők és majdan olyan anyák fejlődhessenek, kik egykor teljes összhangban növekedett értelmi és kedélyvilágukkal a családi boldogságot megteremteni és ápolni, az anyai kötelemeket okszerű áldásossággal teljesíteni képesek legyenek. S meglepő az eredmény, melyet az ez irányban teljes

odaadással szolgáló tanári működésnek elérni sikerült. A feleletekben az a nyugodtság, mely az önbizalmat fényesen mutatja, az a határozottság, mely egyedül az alapos készülségből származhatik, az a szabatosság, mely meglepőleg nyilatkozott: mind oly jelenségek, melyek a képzésben az öntudatosságról, mindenre kiterjedő figyelemről, lankadatlan buzgalomról, odaadó, lelkes vezetésről tesznek kétségtelen tanúbizonyosságot. Mindezt ismertetésünk azon részéből, mely az egyes részleteket tartalmazza, az is igazolva láthatja, ki a vizsgálaton részt nem vehetett.

Dicséret illeti a fentartó ref. egyház hatóságát, hogy ezt az intézetet a közönség nagy hasznára megteremtette és szeretettel ápolja. Adja Isten, hogy fennálljon, virágozzék ez a szép intézet, sőt a kor által időnként támasztott igényekhez képest fejlődjék és izmosodjék!

Debreczenben, 1888. július havában.

Egy tanügybarát.

Hogy dolgozik Meyer?!

Legközelebb egy kis könyv jelent meg Londonban „Things of great joy“ cz. alatt, kiadva a „Bibliát ingyen terjesztő társulat“ által, hozva a világ minden részéből leveleket. Magyarországból az említett könyvben két levél van, egyik tőlem N.-Beeskerekéről és a másik Budapestről Meyer-től. Meyer levelében a többek között előadja, hogy az 1886-ik évben 150 új taggal szaporodott az ő gyülekezete száma, s ez tényleg az Isten ígéje terjesztésének gyümölcse.

150 . . . egy év alatt. Melyik református lelkész tud felmutatni kezében az Isten ígéjével ilyen eredményt?

Valóban én szégyennel álllok meg ezen volt colporteur mellett!

De hát mi az ő rendkívüli sikere titka?!

Az, hogy ő egész szívvel és lélekkel a munkának fektet. Ő húsz éve, hogy elhagyta a colporteurséget s bérelt Budán egy kétszobából álló lakást s egy vasárnapi iskolát nyitott s két évi munkálkodása után keresztelte meg az első megtértet. E közben kezében az Isten ígéjével s vallásos iratokkal folyton járt-kelt, intett, tanított s két év elteltével egy kis szobában már istenitiszteletet is tartott. S így tovább dolgozott egész lélekkel, és saját vallomása szerint több mint 1000 lelket térített meg nagyrészt katolikusokból és zsidókból, s a múlt évben már építtetett egy templomot, paplakot, bérházat Budapesten a Hársfa-utczában 60 ezer forintért. S ezen épületet ő a maga műhelyének nevezi s valóban az is.

Ott ezen műhelyben a szerszámtisztító . . . az ő háza és családi élete. Ezen házból naponként többször megy a családi istendicséret az egek urához. Este és reggel, s minden evés után egy bibliarész elolvasása s imádkozásból áll a házi istenitisztelet, melyen a vendégek és cseléd is részt vesznek.

A ki tudja, hogy az imádság s a biblia-olvasás mennyire edzi és bölcsébbé teszi az embert, annak el kell ismerni, hogy Meyer rendkívüli lelki erejének nyitja e naponkénti többszörös házi — istenitisztelettartásban van.

Ott ezen műhelyben a keresztyén lányok egyesülete, Meyerné vezetése alatt működik minden héten kétszer, mely műhelyben azok tanulgatják egymást, s az Ur Jézust szeretni, az Isten ígéjét értelmezni és bölcséséget szerezni arra nézve,

hogyan lehet másokat is Jézushoz vezérelni s a Krisztus által hozott üdvben és bűnbocsánatban részesíteni.

Ott ezen műhelyben a keresztyén ifjak egyesülete, a hol a tagok mindenik vasárnap estvét közösen töltik el együtt, éneklések s jó beszédek által építve egymást a hitben, s erőt adva egymásnak, hogy megoltalmazzák magokat az ifjúkori számtalan kísértetektől.

Ott két-három vendégszoba, melyben a fővárosba felment idegenek kapnak szállást s oltalmat, vezetést és segédelmet.

S ott végül a főműhely, Meyer temploma, hol vasárnap délelőtt istenitiszteletet tartanak, délután 2 óraker gyermek-istenitiszteletet, később újra a felnőtteknek rendes istenitiszteletet, majd énekórát s áhítati órákat.

Érdekesek ezen áhítati órák, melyeken a gyülekezet tagjai felváltva németül és magyarul imádkoznak, könyhullatásokkal adva hálát Istennek a megszábadításért s buzgó szívvel kérve Istent, hogy másokat is térítsen meg s használhassa fel őket is az ő dicsőségére, másoknak az üdvre hozására.

S akkor azok távoznak, mind azzal a hő áhítattal, hogy bár ő, ha többet nem, legalább egyet téríthessen meg s hozhasson Jézushoz. S még ugyanazon héten a hétfőn és csütörtökön este 8 óraker tartatni szokott istenitiszteleten csaknem mindegyik egy új emberrel jelenik meg, kit örömmel fogadnak, vele szívesen bánnak s felkérlik, hogy máskor is jelenjen meg.

Megjelenik egy része ismét s hallgatja Meyert, ki nagy erővel beszél mindenkor az emberek bűnösségéről, a Krisztus által való megváltatás szükségességéről, a megtérés, újjászületés szükségességéről, mint a mely nélkül senki nem láthatja Istent stb. s két-három hét alatt az ember vagy megtér, vagy el kell hagyni a templomot, mert a mint maga mondja Meyer: „ő nem szereti, ha az emberek soká ott ülnek megtérés nélkül. Vagy megtérnek, vagy elmennek s engednek helyet újaknak.“

De ez csak a pesti munka. Hát a vidék, mert Meyer ott is dolgozik! Levelez mindenfelé, buzdít, lelkesít, segít. A vasárnapi iskolák számára leczkéket fordítat. Ingyen bibliát s vallásos íratot osztogattat.

Ime így dolgozik Meyer. S ilyen munkálkodásnak eredménye 150 megtért egy év alatt.

Szalay József,
evang. reform. pap.

Igy ír tehát Meyer úr a maga működéséről egy angol lapba. Mintha csak egy német „Vereinshaus“ munkáját látnók! Minket egy csöppet sem ragad el ez a fényes leírás, és csöppet sem félünk, hogy az ilyen, ránk, magyarokra nézve idegen szellemű munkával sok egyháztágot el tudna Meyer tőlünk ragadni. Idegen, a mi hazai földünkben egyáltalában meg nem honosulható, mély gyökeret épen nem verhető plánta ez. Elmondtuk már valamikor, hogy a mi magyar népünknek vallásos világnézete nem egy a külföldi népekével. Az olyan „műhely“, „szerszámtisztító“ stb. kifejezések, jók lehetnek egy német, vagy angol vallásos kedélynek, de nem a mi népünk számára valók. A ki ezt nem tartja szemé előtt, annak minden sikere csak ephemer értékű, mulékony tünemény. Szerk.

Nekrológ.

Kovács Dániel esztári lelkész emlékezete.

(1810—1888.)

Mult hó 25-én helyeztük utolsó földi nyugvó helyére a debreczeni ev. reform. egyházmegye egyik legidősebb lelkipásztorának, Kovács Dániel esztári lelkésznek földi részeit; a ki az 1810-ik év januárhó 3-án Biharmegye Derecske községében született néh. Kovács István magazinális commissarius édes atyjától és néh. Dancsházi Nagy Zsófia édes anyjától. Alsóbb iskoláit szülő földén, a felsőbbeket Debreczenben végezvén, Török-Szent-Miklóson volt rektor 3 és $\frac{1}{2}$ évig. Innen a német nyelv elsajátítása végett előbb Pozsonyba, majd Bécsbe ment s a két helyen egy évet töltött. Segédlelkész volt Debreczenben előbb Budai Ézsaiás akkori superintendens, majd Szoboszlai Pap István akkori esperes mellett egy-egy félévig. Ekkor érte őt az esztári gyülekezet bizalma, mely neki az esztári rendes lelkipásztori hivatalt felajánlotta, mely hivatalt ő az 1837-ik év május 6-án foglalt el. Az 1845-ik évben nőül vette a nemes szívjósággal s műveltséggel bíró Sesztina Teréziát, kivel 43 évet élt boldogan s meglegedetten. Egész lelkipásztorkodása alatt példányszerű lelkészi családi élete mellett nemes egyszerűség, áldott szívjóság, erős kötelességérzet, fáradhatatlan munkásság jellemzik őt. Segédlelkész csak 2 év óta alkalmaztatott mellette, minden lelkészi teendőit egész addig nagy pontossággal ő maga végezte. Házassági szövetsége két gyermekkel áldatott meg, kik a legjobb atya édes emlékét fájó szívökben hordják, u. m. Emma, Karácsony Kálmán és Gyula, debreczeni kereskedő. Ügybuzgóságát s az Ur házának szerelmét tanúsítja azon körülmény, hogy bár a veszély ellen biztosítólágit kitarozott régi templom még több évet kibírt volna, nem kereste saját nyugalmát, hanem az egészen új templom építtetésének nagy munkájában tevékeny részt vett, sőt vezérszerepet vitt; szíve óhaját azonban, az új templom végbefejezését meg nem érhető. Meghalt mult hó 23-án hosszabb gyengélkedés s ezt követő 18 napi nagy szenvedés után életének 79-ik évében. Temetése gyászoló családjá, rokonai, nagy számú helybeli s vidéki tisztelői s hozzá gyermeki szeretettel s tisztelettel ragaszkodott hallgatói nagy részvéte mellett történt. A temetési szolgálatot végezte a templomban Dávidházy János esperes, a család kívánsága szerint imádkozván s az életírat felolvasása után néhány vigasztaló szót mondván. A szépen írt s meleg szívből folyó imádság és beszéd, alkalomszerű voltuknál fogva egyiránt fölemelőleg hathattak a gyászoló felekre, s bánatuk iránt igaz részvét érzelmére hangolhatták az egész gyülekezetet. Olyan imádság és beszéd volt ez, a minőt mi temetéseknel olyannyira szeretünk: felmutatja a bánat nagyságát, de azután nem ver le, hanem fölemel, bátorít, vigasztal. A sírnál a boldogultnak segéde Bélteki Géza szólott. Lelkésztársak szép számmal tisztelték meg közösen szeretett és becsült öreg lelkipásztortársuk emlékét megjelenséssel. Tanítók is szép számmal jelentek meg s elismerést érdemel azon kegyeletos tényök, hogy az iskolás gyermekek mellőzésével az éneklést a temetkezés egész folyamata alatt mindenütt ők magok végezték.

A földi élet nehéz küzdelmében 51 éven át tántorodás nélkül hű lelkipásztornak emlékezete legyen áldott!

K ü l f ö l d .

A spanyolországi ev. misszió köréből.

(Bernstorff gróf úti emlékeiből.)

(Vége.)

A köznevelés ügye főfontosságú Spanyolországban. Mert a tanrendszer hézagoss. Ott pl. a tantárgyak nem egyidejűleg taníttatnak, hanem csak az egyik tárgy bevégezte után kezdnek más tantárgy tanításához. Ezen okból a számos ev. iskolákat kath. szülők gyermekei is szívesebben látogatják. A spanyol protestánsoknak Madridban szükségök van oly ev. theol. facultásra, mint a milyen Bécsben van. Moore presbyterianus a papok, evangélisták és tanítók képeztetését másképp eszközli. Puerto Santa Mariában a Cadix kikötőjéhez közeli kis városban képző intézetet állított, melyben fiatal spanyolok 4 évi tanfolyam mellett tanítókká, 7 évi tanfolyam mellett papokká képeztetnek. Segédkezik hetenkénti 2 órában három szomszéd lelkész, Viliesid és a két Blanco.

Fliedner munkáját Madridban, mint segédei, 13 spanyol és 7 német végzi a fentnevezett Vargas lelkészen kívül. A tanügy körül Ruppert tanító szerzett magának nagy érdemeket.

Nagy jelentősége van a német misszió könyvkereskedésének is, melynek igénytelen címe ez: Libreria nacional y estranjera (nemzeti és külföldi könyvkereskedés), mely vallásos könyveken kívül más könyveket is hoz forgalomba, és sok vevőt számlál. A londoni tractátársaság segítségével és 370 előfizető mellett adja ki Fliedner a „Revista cristiánát“ (a ker. szemlét), mely egyúttal az evangéliomot terjeszti a míveltek közt. De a míveltek e nélkül is pártolják a protestantismust.

Spanyolországban általában a nők állnak a papok befolyása alatt. Férjeik elkísérik őket a misére, behintik magukat szentelt vízzel s azután elhagyják a templomot, ekként megváltva a házi békességet.

Hogy mennyire el van terjedve Spanyolországban az ev. biblia, ennek bizonyosságát adta harmadéve az Athenaeum nevű klub, melyben egy magas állású tag a Valera fordítása szerinti ev. bibliából idézett oly megjegyzés mellett, hogy „hiszen ez általán ismeretes.“

Ezek mellett azonban elrettentő módon terjed a hitetlenség. Nehány új, olesó folyóirat azt nyíltan is predikálja. Ezzel szemben is nagy harcztot vív ott a protestantismus, nemcsak a romanismussal. Kikel azonban a protestantismus a nemzeti bűnök ellen is, pl. a bibliaviadalok ellen, mely a nép főmúltságát képezi, de a mely múlatozásból történő vérontás csakis demoralizálólólag hathat.

Legörvendetesebb: hogy a spanyol ev. egyház tisztán positiv hitre van alapítva; semmi részben sem negativ. Ugyiszintén, hogy a protestantismus ott politikai pártállást nem foglal. Óhajtható, hogy a fiatal király, ha valamikor trónra lép, az olasz király példája szerint adja meg népének a vallás-szabadságot, a nemzetek ama legbecsesebb kincsét.

Azonban daczára számos akadékoságoknak, mégis megélnek a protestánsok, sőt propagandát is úzhatnak. A kápolnákra nem szabad ugyan felírást alkalmazni, de a nyitott kapun belől annál inkább olvashatók. A britt és külföldi bibliatársaság czégtáblája egy üresen álló fekete deszka (Madridban), mely a korlátolt vallásszabadságot hirdeti, de a kirakattan nyitott bibliák elhelyezvék és minden nap más lap van

felülte, úgy hogy azt az utcai közönség olvashatja. A Madridban nyomtatott vallásos iratok szívesebben fogadtatnak Amerika spanyolul beszélő részeiben, mint azok, melyek New-Yorkban nyomtatnak. Nagyszámú tractatust is terjeszt a könyvkereskedés. A barcelonai könyvkereskedő dicsekszik azzal, hogy ott pl. Luther élete után nagy a kereslet.

A calatrávai egyház épületében koronként kávéestély is adatik előadások és az egyháztagek összetartása végett.

Cordobában Borroso működik. Előde szegényére vált az evangéliomnak. Fájdalom, előfordult Spanyolországban, hogy számos volt kath. pap utóbb ünnepélyes esküvel elállt az evangéliomtól. Különben ez is haladás: mert mindinkább tisztult az ev. egyház a kétes elemektől; nagyobb szigorúsággal választják meg az evangélistákat és fogadják be az egyháztagekat. És így ez is oka annak, a miért az egyháztagek száma lassan növekedik. Sokakat el kell útasítani, mivelhogy vadházasságban élnek. Csupán az ev. egyház püspöki ága kezeli lazábban a felvételt. — Borroso hetenként kétszer tart istenitiszteletet a szomszéd városokban is.

Sevillában van 3 ev. egyház, két püspöki és a zsinathoz tartozó. Az egyik püspöki egyház tanúságot tehet az isteni gondviselésről, a mennyiben egy vasárnapi istenitisztelete után a régi templom mennyezetéről egy darab leesett. Mindkét püspöki egyház volt kath. templomoknak van birtokában. Alonso lelkész temploma szintén ilyen volt, de ezt a skót bizottság eladta nagyobb árért és bérelt oly házat, melyben iskola, paplak és kápolna elfér. Ez azonban mégis hátrálás színében tűnik fel, ha mindjárt a felmaradt összeg az evangelisatió javára esik is.

A híres bortermő Jerez-ben már 16 év óta működik egy Salonichiből való volt zsidó, Viliesid, teljes hűséggel. Kápolnája és iskolái az ő bizottságának tulajdona. Gyülekezetében egy cigányasszony, mivelhogy olvasni nem tudott, minden egyszer meghallott bibliai verset megtanult. Felette csekély keresményéből mégis havonként 4 frankot fizetett az egyház pénztárába. Egy előkelő hölgy megölelte és kérte őt, hogy térjen vissza a kath. egyházhoz; de ő felelte: „Sem önnek, sem senki kedvéért nem hagyom oda Idvezítőmet.“

Cadix-ben működik Blanco Rafael lelkész, Matamoros mostohatestvére. Itt is tartanak, úgy mint Madridban, havonkénti imagyűléseket, melyeken az egyháztagek szabadon imádkoznak.

Gibraltárban ezidőszerint nincs misszió a spanyol lakosság között; a spanyolok jelenleg szívesebben szolgálják tulajdonképeni hazájukat.

Málagában dolgozik Manuel Carrasco, a korán elhalt madridinek testvére és a német misszió szolgálatában álló körárus.

Granadában Fuente lelkész működött eddig, de most Oviedóba, hazájába ment missziót kezdeni. Helyében dolgozik ott Alhama, ki még Matamoros szenvedésének társa volt. A ház a német misszió tulajdona. A gyönyörű Alhambrával bíró szép Granada lakossága igen rossz. Scholsem úzik oly szentelenül a koldulást, mint itt. A kolduló fiúk és cigányleányok, kik az embernek kártyát akarnak vetni, nyíltan kimondják: öt centimet ide, azután mehet; csakis ez áron lehet alkalmatlan jelenlétüktől szabadulni. Granada sokat szenvedett a kolerától és a földrengéstől; a vidéken, Camunasban van ev. gyülekezet.

Valenciában egy svéd lelkész, Haglund dolgo-

zik. Van csinos kis kápolnája Pueblo nuevo del mar kikötő mellett, hol délelőtt a svéd hajósoknak, délután és egy hétközi estén pedig a spanyoloknak predikál. Azonkívül Valenciában is szolgál spanyolul egy cipész házában.

Barcelonában van német gyülekezet is, melynek papja Rüter. Van e városban 4 ev. egyház, melyeknek van közös kórházuk, több virágzó iskolájuk. Ott működik Empayta veterán lelkész is a francia Svájczból.

Annyi bizonyos, hogy a spanyol protestánsoknak ezidő szerint még szükségük van a külföld támogatására.

Láng Adolf.

Különfélék.

Lapunk szerkesztője két hétre eltávozik Debreczennél s kéri a lap barátait, munkatársait, hogy az esetleg hozzá küldeni akart cikkeket, közleményeket, tudósításokat ez idő alatt Elek Lajos tanár úrhoz (Füvészkert-utca 1080.) legyenek szívesek intézni.

Máramaros-Sziget. A m.-szigeti iskola kormányzó tanácsa, aug. 1-én tartott gyűlésében az üresedésben levő jogtanári tanszékre ifj. Timár Pál árvaszéki ülnök urat, a máramaros-ugocsai ev. ref. egyházmegye világi főjegyzőjét választotta meg egyhangúlag. Őszinte gratulálhatunk e sikeres választáshoz.

Szentgyörgyi Kálmán eltűnésének rejtélyét csak nem lehet megoldani. A fővárosi államrendőrség mindent elkövetett, hogy nyomát találja az elveszett ifjúnak, de minden siker nélkül. Bevallja ezt maga a budapesti főkapitány is, ki pár héttel ezelőtt, a közigazgatási bizottsághoz beadott jelentésében így emlékszik meg ezen ügyről: „Az eltűnéseknek csupán egyetlen esete az, melyben a rendőri nyomozás során annak indokait kellőleg megállapítani még eddig nem sikerült. Az elmúlt fél év utolsó hónapjában ugyanis egy debreczeni polgárnak 25 éves fia, állítólag magánügyeinek rendezése céljából, a fővárosba jött s rövid pár napi itt tartózkodása után eltűnt, s minthogy az eltűntnek életkora az eltévedés lehetőségét teljesen kizárja, családi és anyagi körülményei mellett pedig az öngyilkosság sem igen mutatkozik valószínűnek: ezen egy esetben nincs egyelőre kizárva annak lehetősége, hogy az eltűnés valamely büntetendő eselekménnyel — állhat összefüggésben.“

Battonya. Érdekesnek tartjuk közölni lapunk t. olvasóival egy hozzánk érkezett magánlevélnek következő részletét: „Legelőször is nagy örömmel van szerencsém tudatni, hogy a békésbánati ev. ref. egyházmegyébe kebelezett battonyai egyesült protestáns egyház — sok aggodalomra okot szolgáltató, sőt veszélylyel fenyegető lelkészválasztási ügye a lehető legszerencésebb megoldást nyert. Az egyházmegye által — a kijelölés ellen csaknem föllázadt s a kijelöltek közül lelkészt választani semmi szín alatt sem akaró battonyai egyház rendes lelkészéül — megválasztott s esperesileg hivatalának elfoglalására kibocsátott tiszt. Böszörményi Béla gyulavári volt s. lelkész, ellenszenv helyett rokonszenvvel, gyűlölet helyett szeretettel és bizalommal fogadtatott, minek bizonyossága az a

díszes közebed, mely székfoglalója alkalmával, juliushó 8-án tiszteletére „Isten hozott“-ul a battonyai egyesült prot. egyház hívei által rendeztetett. Istennek legyen hála, hogy a szenvedély vihara által fölkorlácsolt hullámok lecsendesedtek s üdvözlét a battonyai egyesült prot. egyház előjáróságának és minden tagjának, hogy a jobb részt választva, elismerte a törvény egyaránt kötelező voltát s ekként arra az ösvényre lépett, a melyen az egyes és az egyetemes prot. egyház valódi emelkedésének áldásait keresztyéni buzgósággal elkötelezettsége szerint szolgálhatja. És üdvözlét az új lelkésznek, ki hivatalát a nehéz körülmények között is bátor volt elfoglalni. Jó szerencse s áldás legyen munkáján!“ Valóban szívünkben örvendünk mi is e szerencsés fordulaton s gratulálunk úgy az egyházmegyének bölcs választásához, mint ifjú lelkésztársunknak okos viselkedéséhez. Itt kell az a bizonyos galambi szelidség és kígyói okosság!

Felvilágosító válasz Révész Kálmánnak. Miután nem akarom, hogy vitánk szóváltássá fajuljon, idején és helyén valónak látom többé nem folytatni azt, bármily hálás anyagot is nyujtanak erre Révész legutóbbi megjegyzései. Ennélfogva csupán egy pár rövid észrevételre szorítkozom. Révész az én argumentációmát félreérti. Midőn én atyjának kételyeit czáfolom, ő azt hiszi, hogy ugyanczval egyetemben azt is be akarom bizonyítani, hogy Melius valóban éppen olyan fiatal volt, mint a milyennek Horányi állítja. Pedig hát én főleg csak azt akartam kimutatni, hogy akárki s közelebbről éppen Melius lehetett olyan ifjan püspök stb. s így alapnéküliek a Révészek kételyei, melyeket Horányi állítása ellen felhozna. Azt aztán külön bizonyítom be, hogy ez a helyes történelmi módszer és bírálat szerint mindenestre elfogadhatóbb, mint a Fényes Eleké. Minthogy tehát Révész Kálmán válasza ilyen nagy félreértésen épült fel s mivel alapja a tévedés helyreigazításával megsemmisült, szükségképpen következik, hogy érvelései és kifogásai az alappal együtt összeroskadnak s magok alá temetik Révész baculusait. Egyébiránt Révésznak e kérdésben produkált történelmi módszerét és bírálatát legyen szabad a következővel illusztrálnom. A mikor Demkó Kálmán azt állítja, hogy a löcsei tisztújítás Péter székfoglalása napján, azaz szerinte január 7-én történt s megjegyzi, hogy a „Cathedra Petri“ a 16. század közepénél később tétellett át febr. 22-ére; ezzel szemben pedig hazánk legkitűnőbb chronologusa, Knauz Nándor bebizonyítja, hogy az a nap már 1440-ben is febr. 22-én volt s így okleveleinkben mindenütt ezt kell értenünk: akkor Révész Kálmán még mindig azt mondja, hogy a löcsei tisztújítás jan. 7-én volt. Nos! ha akad Révészen kívül még csak egy ember, a ki ezt az előadottak után elhiszi Révésznak: akkor én is elhiszem, a tények alapján szerzett más meggyőződés daczára, hogy Türk a Révész útasítása szerint írta naplóját. Béke vélünk s nyugalom e kérdésnek! Zovány, 1888. jul. 25. Zoványi Jenő. (E válaszszal ez ügyet lapunkban befejeztnek nyilvánítjuk. Szerk.)

Értesítés. Az eperjesi ág. evang. kerületi Collegiumi jogakademián az 1888. tanévre a beíratások f. é. szeptember 1-től 9-ig eszközleendőek; az előadások pedig szeptember 10-én veszik kezdetüket. J e g y z e t. A jogakadémiai hallgatók valóságfelekezeti különbség nélkül részesülhetnek a Collegium kebelében fennálló convictus és alumneum kedvezményeiben; (az ezekre nézve megállapított díjak, — mindig félvenként érve, — a következők: alumneumi ebéd és vacsoráért 25 frt, convictusi ebéd és vacsoráért 31 frt, alumneumi ebédért 13 frt,

convictusi ebédért 19 frt) az erre érdemesek igényt tarthatnak a Collegium által évenként kiosztani szokott több és tekintélyes összegű ösztöndíjakra; valamint a szegény sorsúak a jelentékeny alaptőkével rendelkező „Jogász segély-egylet” támogatására számíthatnak. Megjegyeztetik végül, miszerint úgy a jogakadémiai ifjúsági, mint a collegiumi nagy könyvtár a hallgatóság rendelkezésére álland. Eperjes, 1888. május havában. Az eperjesi ág. ev. ker. collegiumi jogakadémia igazgatósága.

Hálás köszönet és kérés. A csikmegyei ref. körlelkészség, sőt a Magyar Protestantismus nevében mély tisztelettel, igaz hálával köszönöm meg mindazon lelkes református férfiaknak meleg érdeklődésüket, kegyes pártfogásukat, kik atyafiságos kérésünket meghallgatták, törekvésünk intenióját megértették és az irodalmak különböző termékeiből könyveket küldöttek körlelkészségünk könyvtára gyarapítására. Kedves kötelességet teljesítetek, midőn a nyilvánosság előtt is felsorolom a kegyes adakozók nevét és az adományozott könyvek számát. Főtisztelendő Pap Gábor ref. püspök úr küldött 3 kötetet, 4 füzetet; főtisztelendő Szász Domokos erdélyi ref. püspök úr 68 kötetet, 192 füzetet; tisz. Dombi Lajos n.-váradai ref. lelkész úr 1 köt., 18 füz.; tisz. Debreczeni Gyula n.-váradai ref. vallás-tanár úr 1 füz.; tek. Telegdi K. Lajos debreczeni könyvtáros úr 22 köt., 2 füz.; tek. Baktsi Gáspár gondnok úr 3 köt., 15 füz.; nagys. Felméri Lajos egyetemi tanár úr 1 köt., 1 füz.; tek. Nagy Károly úr Kovácsházáról 1 köt.; tek. Váró Ferenc tanár úr 5 füz.; tek. Hegyi Márton úr 1 köt.; tek. K. Nagy Sándor alügyész úr 6 köt., 2 füz.; tisz. Pazar István ref. lelkész úr 2 kötetet. Összesen = 108 kötet, 240 füzet. Még „sokan vannak a hivatalosak!” És én nem szűnöm meg a remény-ségben örvendezni, hogy a mi halad, el nem marad; hanem a megkezdett jó példa útján sokan fogják elküldeni kegyes adományait: hogy prot. buzgóságukkal segítsenek a magyar protestáns műveltség terjesztésében. „Dicsőség és békesség minden jót cselekedőnek!” Csik-Szeredában, 1888. júliushó 20-án. B o r b á t Pál, csikmegyei ref. lelkész.

Felhívás és kérelem. A budai ev. ref. egyházi helyi bizottság a főváros jobb parti részén építendő reform. templom alapjára eddig begyűlt adakozásokról egy betűsoros kimutatást készít; ennél fogva tisztelettel felkérem mindazokat, kik ezen alap javára kibocsátott gyűjtőíveket még vissza nem küldötték, szíveskedjenek azokat minél előbb annyival inkább beküldeni, mert e kimutatásban a visszatartott ívek is ki lesznek tüntetve. A gyűjtőívek az esetleg begyűlt összegekkel együtt ngos Szóts Albert min. osztálytanácsos úrhoz (Budapest J. Lovas-út 58. sz.) küldendők. Kelt Budapesten, 1888. évi jul. 10-én. A z e l n ö k s é g.

Szerk. posta. E. L. Becses cikkét nagyon köszönöm. Ugyanazon ügyben már van benn egy másik cikk, melyet jövő héten indítok meg. Az után ez is jön azonnal. Különb. is nines megjelenése időhöz kötve. — N. L. Lehetőleg már a jövő heti számban kiadjuk rendkívül fontos ügyben írott becses cikkét, melyért fogadja szíves köszönetemet.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Csiky Lajos.**

HIRDETÉSEK.

Pályázat

a bihari ev. ref. egyházmegyébe kebelezett nagyváradai első osztályú egyik lelkészi állomásra.

E lelkészi állomás javadalmai:

1. Kézpénz 700, azaz hétszáz forint o. é.
2. 8, azaz nyolcz öl tűzi cserfa.
3. Palástdíj felerészben.
4. 2, azaz két hold szántó föld.
5. Anyakönyvi kiadványok jövedelme minden 2-ik évben.
6. Tisztességes lakás kerttel.

E javadalom összege évenként 1244 forintra van az egyházmegye által felvéve.

A megválasztandó lelkész állomását 1889. ápril 24-kén foglalja el.

Pályázati kérvények f. évi szeptember 30-ig Szabó Károly bihari ev. ref. espereshez Csökmőre (Biharmegye) küldendők.

Debreczen, 1888. augusztus 3.

Révész Bálint,
püspök.

Pályázat

A mezőgyáni (Biharmegye) ev. reform. leánytanítói állomásra pályázat hirdettetik, melynek javadalma: szabad lakás; kézpénz tizenkét frt 60 kr; kétszeres búza 1375 liter; zab 1000 liter; kemény tűzifa 3 öl; szénaváltság húsz frt; szántó föld hét és fél hold három fordulóban; őszi vetés alá kétszer, tavaszi vetés alá egyszer a község által szántva, a tanító magjával vettelve; kaszáló föld két és fél hold 1300 □ öllel; kaszáló tíz hold (legelőnek használható, holdanként 3 frt), közös legelőbeli illetőség nyolcz hold; beltelki egy hold kert megszántással; minden tanítványtól kézpénz negyven kr; minden növendéktől 31-25 cl. kétszeres búza; 750 liter búza örletése. Növendékek száma 70—80. Kötelesség: a VI. osztályú elemi leányiskola osztályainak vezetése. Elválasztandó tanító állomását 1888. szept. elsején elfoglalni köteles, ki csakis egy sikeres próbaév után fog állandóan alkalmaztatni. Pályázati fölszerelt kérvényüket pályázók 1888. aug. 15-ig alulírott ev. ref. lelkészhez Mezőgyánban, u. p. Geszt, küldjék be.

Ónodi Sándor,
ev. ref. lelkész.

1—2

Pályázat.

A hegyköz-kovácsii ev. ref. III. osztályú lelkési állomásra, melynek évi javadalma készpénzben, terményekben, szántó és kaszáló földben 610 frtra értékelhető, pályázat hirdettetik.

A kellőleg felszerelt pályázati kérvények f. é. szeptember 2-áig nt. Szabó Károly esperes úrhoz (Csökmő, Biharmegye) küldendők.

Debreczen, 1888. aug. 1.

Révész Bálint,
püspök.

PÁLYÁZAT

gymnasiumi tanszékekre.

A folyó évben tartandó erdélyi ev. ref. egyházkerületi közgyűlésen a zilahi ev. ref. kollégium főgymnasiumánál ürességben levő ó-classica-philologiai s az újon rendszerezendő magyar nyelv s irodalmi tanszékek választás útján be fognak tölteni.

E tanszékek mindenikének évi javadalma 1000, azaz egyezer forint készpénzben, 200, azaz kétszáz forint lakbérilletmény és — egyelőre — két 100—100 frtos ötödéves korpótlék.

A pályázók kötelesek életkorukat, vallásukat, az illető tudományszakokra való képesítetttségüket okmányilag igazolni. A „magyar nyelv s irodalmi“ tanszékre pályázók közül olyanok, kik a class. nyelvek valamelyikének tanítására is képesítéssel bírnak, előnyben részesülnek.

Ha az említett állomások valamelyikére az iskolánál már e tanév (1888—89.) elejétől alkalmazásban levő helyettes tanár választatnék meg, számára a fentírt rendes tanári fizetés a tanév elejétől útalványoztatik; ha pedig a választás az intézetnél alkalmazásban nem levő egyénre esnék, számára a fizetés csak az állomás elfoglalása idejétől számítatik.

A pályázati kérvények f. évi augusztus 31-ig az erdélyi ev. ref. egyházkerületi Igazgatótanács alulírott elnökéhez benyújtandók.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület Igazgatótanácsának Kolozsvártt, 1888. juliushó 29-én tartott üléséből.

Dr. Kolosvári Sándor,
elnökhelyettes.
Bodor Antal,
titkár.

PÁLYÁZAT

főgymnasiumi tanszékekre.

A folyó év őszén tartandó egyházkerületi közgyűlésen, választás útján, a sz.-udvarhelyi ref. kollégium főgymnasiumánál két rendes tanári szék fog betölteni és pedig:

1) az ó-classica literatura (latin s görög nyelv és irodalom);

2) a mennyiségtan és mértani rajz rendes tanári széke.

A megválasztott rendes tanárok évi javadalma egyenként 1000 frt készpénz, évnegyedenként előre fizetve. A meglevő öt rendes tanári szék valamelyikének megüresedése esetében, elsőbbségi jog szerint, természetbeli lakás vagy lakáspénz. A választottak között a szolgálati idősbégre nézve a tanári oklevél kelte bír döntő erővel. A megválasztottak állásukat f. évi októberhó 1-én elfoglalni kötelesek.

A pályázók életkorukról, vallásukról, végzett tanulmányaikról, állami képesítetttségükről, valamint eddigi szolgálataikról tanúskodó okiratokkal felszerelt folyamódványukat f. é. augusztushó 31-ig az erdélyi ref. egyházkerület állandó Igazgatótanácsához Kolozsvárra czímezve nyujtsák be.

Az erdélyi ref. egyházkerület áll. Igazgatótanácsától.

Kolozsvártt, 1888. juliushó 25.

Dr. Kolosvári Sándor,
elnökhelyettes.

Parádi Kálmán,
tanügyi előadó.

PÁLYÁZAT

a csökmői ev. ref. egyház újonnan felállított lelkési jellegű nagy fitanítói állomására.

Évi javadalom: 1) készpénz = 80 frt; 2) kétszeres búza = 23·50 mm.; 3) árpa = 18·50 mm.; 4) szántóföld $\frac{3}{4}$ -ed sessió; 5) lakhely házi kerttel.

Az egész javadalom 500 frtra értékelhető.

Az állomás e f. évi szept. 1-jén elfoglalandó.

Kötelezettség: a) a IV., V. és VI-ik elemi osztályú fiúknak az egyházkerületi tanterv szerint tanítása; b) a felállítandó ismétlő iskola finövendékeinek oktatása; c) a lelkésznek hivatalos távolléte vagy betegsége esetén helyettesítése; d) a canonica órák elvégzése.

Az elválasztott a bihari ev. ref. egyházmegegyébe rendes segédlelkészül bekebelezetetik. Tanítói oklevéllel bíróknak előny adatik.

A felszerelt pályázati kérvények f. évi aug. 15-ig alólírotthoz küldendők.

Csökmő (Biharmegye) 1888. julius 23.

2—2

Szabó Károly,
ev. ref. lelkész-esperes.